

Het is inmiddels wel duidelijk dat de botten die in januari bij De Berckepoort zijn gevonden, meer dan honderd jaar oud zijn. Daarmee is de vrees weggenomen dat de skeletten afkomstig zouden zijn van een recent misdrijf. Toch blijven er nog genoeg vragen over, want van wie zijn die skeletten? Waarom zijn ze daar begraven? En wie heeft ze daar begraven?

Fysisch antropoloog Pjotter Sannen onderzoekt de skeletten

Raadsels rond botten bij de Berckepoort

Deborah Paalman

Niemand had verwacht dat op 16 januari 2008, bij het graven van een paar proefputjes op het schoolplein van de Statenschool vlak naast het gebouw de Berckepoort, botten van mensen zouden worden gevonden. De eerste 40 cm grond die werd afgegraven bestond uit bouwzand, waaronder een stuk landbouwzeil lag. In 1997 is het terrein namelijk herbestraat en waarschijnlijk is dit zeil hier toen geplaatst. Direct onder het zeil lag een puinlaag, waaruit al snel botten tevoorschijn kwamen. Na deze vondst werd besloten om fysisch antropoloog Pjotter Sannen te laten komen om de botten te bekijken. Hij concludeerde dat het om menselijke resten ging. Opvallend was dat de botten er erg jong uitzagen. Op het bot waren sporen aanwezig die leken op bloedvaten, het aanwezige kraakbeen in het bot was nog wat roze en aan nieuwe breekvlakken in het bot was te zien dat het amper was uitgedroogd. De kleur van het bot wees ook op een recente datum. Een markant detail was dat bijna alle pijpbeenderen waren verzaagd! Dat de botten oorspronkelijk ergens anders begraven hebben gelegen (bijvoorbeeld in een graf net naast de muur van de Augustijnenkerk, die ook aan het school-

plein grenst) kon geen sprake zijn omdat een aantal botten nog in de juiste volgorde bij elkaar lag. Dit kan alleen maar als de lichaamsdelen compleet met vlees en pezen in de grond zijn gekomen. Hieruit blijkt dat niemand de botten ooit heeft verplaatst, ze lagen op hun originele plek. Erg vreemd dus, zo naast de Berckepoort. In overleg met de politie werd besloten het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) in te schakelen die de botten verder kon onderzoeken. De plek naast de Berckepoort zou wel eens een plaats delict kunnen zijn... Al gauw bleek dat het om onderlichamen van meerdere individuen ging die op verschillende plaatsen waren doorgezaagd. Bovendien ging het om voornamelijk misvormde botten. De werkhypothese van het NFI was dat het om afval van een 'anatomische les' leek te gaan maar de ouderdom was onduidelijk. In de tussentijd is nog eens goed gekeken naar de geschiedenis van het gebouw De Berckepoort, dat deel uitmaakt van het huidige Hofkwartier in de Dordtse binnenstad. Het gebouw dateert uit ca. 1500 maar is meermaals uitgebreid en verbouwd. De Berckepoort heeft verschillende functies

gehad. De stad Dordrecht kocht het pand in 1783 waarna het achtereenvolgens heeft gediend als woonhuis, herberg voor belangrijke personen, gewone herberg, schuttersshonk en... 'locatie waar aankomende artsen op lijken oefenden'. De conclusie van het NFI luidt dat de botresten al langer dan 100 jaar geleden zijn begraven. Ook is duidelijk dat ze afkomstig zijn van zes individuen: twee personen van 15 jaar of ouder, een man van vermoedelijk 40-48 jaar, een man van waarschijnlijk 48-55 jaar, een vrouw van 23-40 jaar en een kindje dat zijn/haar eerste verjaardag niet heeft gehaald. De politie heeft op grond van het NFI-rapport besloten dat het hier niet gaat om een misdrijf en heeft het onderzoek afgesloten. Dat de botten afkomstig zijn van een 'anatomische les' lijkt dus vrijwel zeker. Dat de artsen destijds hun 'afval' net buiten de deur van hun onderzoeksruimte hebben laten begraven, is ongebruikelijk. Archeologen tasten voorlopig nog in het duister over de reden daarvoor.

1 Bron: P. Horsman, 1983: De Berckepoort, In: Kwartaal en Tekenen van Dordrecht, 9e jaargang, nr. 4.

Kloostertuin op de schop

Wie de afgelopen maanden een wandeling heeft gemaakt door het Hofkwartier, zal het niet zijn ontgaan: er wordt druk gewerkt aan de herinrichting van de Kloostertuin. De oude tuin is inmiddels verdwenen en het nieuwe stadsparkje is een open ruimte. Door die openheid moet de nieuwe tuin ook veiliger worden. In het midden verrijzen twee verhoogde grasvelden, omringd door bankjes, bomen worden verplaatst of opnieuw geplant en de hele tuin wordt voorzien van een nieuwe riolering. Dit alles gebeurt in een van de oudste stukjes van Dordrecht. Zoals bijna altijd het geval is met terreinen in de binnenstad, is de Kloostertuin

vervuild. Er mag dan ook niet in de grond worden gewerkt zonder keuring en beschermende kleding. Als bij graafwerkzaamheden archeologische sporen zichtbaar zijn, worden ze stilgelegd en gaan de archeologen aan de slag. Zo zijn op meerdere plaatsen muren gevonden die in het verlengde stonden van de aanwezige perceelsmuren. Bij nader onderzoek bleek dat bij de aanleg van de Kloostertuin in de jaren '60, een groot aantal percelen is ingekort om de tuin groter te maken. De bestudering van de achtererven van deze huizen kan ons uiteindelijk meer vertellen over het leven van de voormalige bewoners van deze percelen.

